

Teatervetenskap
Institutionen för kultur och estetik
Stockholms universitet

Kurs PM Teater i Sverige VT25 (TVSWED, TVVET2)

Undervisande lärare: Rebecca Brinch, Dirk Gindt, Rikard Hoogland, Julia Stina Skoglund, Christina Svens.

Kursansvarig lärare och examiner: Rikard Hoogland, rikard.hoogland@teater.su.se E-post besvaras vanligtvis inom 48 timmar, dock inte på kvällar och helger. Mottagningstider efter överenskommelse.

Kursen ger en grundläggande orientering i ämnesområdet teater i Sverige. Aspekter som berör teaterstruktur och kulturpolitik diskuteras. Kursen anlägger ett historiografiskt perspektiv och fördjupar teman som representation och interkulturella perspektiv. Varje föreläsning ger exempel på ett tema eller en frågeställning och utgår oftast från lärarens egen aktuella forskning. Till varje föreläsning ges läsanvisningar och i flera fall förslag på referenslitteratur som berör föreläsningens ämne.

Lärandemål Studenten skall efter avslutad kurs behärska en grundläggande orientering i ämnesområdet teater i Sverige och kunna visa en förmåga att: - diskutera olika aspekter av historiografi med avseende på teater i Sverige - analysera och diskutera olika aspekter av svensk teaterstruktur och kulturpolitik - kunna reflektera över ämnesområdet teater i Sverige i en skriftlig text med vald referenslitteratur - behärska grunderna i akademiskt skrivande med not- och källförteckning

Närvaro Kursen kräver 60% närvaro, samt deltagande i grupparbetet och redovisningen. Om studenten har mindre än 60% närvaro måste kursen gås om.

Examination Examination består av deltagande i grupparbetet samt en skriftlig individuell hemuppgift. Grupparbetet redovisas muntligt i grupp och skriftligt enligt instruktioner.

Litteratur Se separat litteraturlista. OBS! artiklar, utdrag ur böcker, dramer och referenslitteratur kan tillkomma. Läsanvisningar, finns på Athena och detaljschemat.

Undervisningen och grupparbetet är obligatoriska. Anvisningar till grupparbetet och hemuppgiften delas ut vid första kurstillfället. Den skriftliga hemuppgiften lämnas in via Athena senast onsdagen 19 februari kl. 18.00.

Schema Teater i Sverige (ingår även i Teatervetenskap II) 2025 (TVVET2 + TVTSWE)

Måndag 20 januari kl. 13.00-15.00 sal 119

Introduktion.

Hur avgränsar man teater i Sverige och hur började det? Genomgång av grupparbetet.

Läses:

Teater i Sverige, s. 7- 48, Rikard Hoogland ”Inledning” samt Willmar Sauter, ”Perioder och protagonister. Sekelskiftet 1900 i nyare forskning, i *I avantgardets skugga*, s. 7-46 (e-bok), Dag Nordmark & Claes Rosenqvist ”Historien som kom bort”, *Att resa var nödvändigt. Om äldre svensk landsortsteater*, red. Claes Rosenqvist & Dag Nordmark (Gideå: Vildros, 1990) (Athena)

Lärare Rikard Hoogland

Onsdag 22 januari kl. 13.00-15.00, sal 144

Samisk scenkonst

Läses:

Dirk Gindt, ”Samisk scenkonst som gåva: reflektioner kring Giron Sámi Teáhter och dess dekoloniala arbete”, *Berätta, överleva, inte drunkna: antirasism, dekolonisering och migration i svensk teater* Red. Rebecca Brinch, Dirk Gindt & Tiina Rosenberg. Stockholm: Atlas, 2022, s. 95-124.

Dirk Gindt, ”’Det är mycket du kan förändra genom en berättelse’: Ett samtal om samisk scenkonst med Åsa Simma”, *Berätta, överleva, inte drunkna: antirasism, dekolonisering och migration i svensk teater* Red. Rebecca Brinch, Dirk Gindt & Tiina Rosenberg. Stockholm: Atlas, 2022, s. 72-83.

Referenslitteratur:

‘The Decolonial Labour and the Gift of Contemporary Sámi Performance’, *Contemporary Theatre Review* vol. 33, no. 3 (2023): 180-202

“‘We already carry out a national assignment’: Indigenous Performance and the Struggle for a Sámi National Theatre in Sweden’, *Theatre Research International* vol. 47, no. 3 (2022): 272-293

Lärare Dirk Gindt

Torsdag 23 januari Scenkonstmuseet.

Halvklass kl. 9.00-10.00 (grupp 1-3) respektive kl. 10.00-11.00 (grupp 4-6).

Visning av Teater- och dansutställningarna på Scenkonstmuseet, Sibyllegatan 2 (vid Dramaten), www.scenkonstmuseet.se

Fredag 24 januari kl. 13.00-15.00 sal 144

Teatern i Sverige 1850-1900

Läses:

Teater i Sverige, s. 71-84, Birgitta Johansson Lindh: ”Sanna kvinnor, Emil Hillbergs Pontus Bark och recensenterna. Receptionen av Anne-Charlotte Lefflers pjäs *Sanna kvinnor* (1883) i några nordiska uppsättningar via dagstidningarnas recensioner”, *I avantgardets skugga* s. 143-168. Ann-Sofie Lefflers *Sanna kvinnor* <https://litteraturbanken.se/f%C3%B6rfattare/LefflerAC/titlar/SannaKvinnor/sida/I/etext>

Referenslitteratur: *Ny svensk teaterhistoria del 2*, s. 126-150, 256-276, 338-352

Lärare Rikard Hoogland

Måndag 27 januari kl. 13.00-15.00 sal 119

Teaterpolitik

Läses:

Rikard Hoogland "Teaterpubliken i svensk kulturpolitik", *Peripeti* 12 (2009) (Athena), Ylva Lorentzon: Den kulturpolitiska mångfalden: en exposé över mål, riktlinjer och tolkningar" i *Berätta, överleva, inte drukna*, (Athena) samt Bengt Jacobsson, "Stabilitet och förändring – kulturpolitikens kringelkrokar under fyra decenier", *Kampen om kulturen. Idéer och förändring på det kulturpolitiska fältet*, red. Jenny Svensson & Klara Tomson, Lund: Studentlitteratur, 2016, s. 49-63. (Athena)

Referenslitteratur: Rikard Hoogland, *Spelet om teaterpolitiken från statligt initiativ till lokal realitet*, diss, Stockholm: Teatertidningens bokförlag, 2005.

Lärare Rikard Hoogland

Onsdag 29 januari kl. 13.00-15.00 sal 119

Teater för unga, flerspråkighet och migration i svensk barnteater

Läses:

Teater i Sverige, s. 183-198, "Scenkonst för barn och unga: migration, mångfald och representation" i *Berätta, överleva, inte drukna: Antirasism, dekolonisering och migration i svensk teater*, s. 257-278.

Referenslitteratur: s. 51-71, s. 223-234, s. 235-256, s. 279-296 samt s. 316-336 i *Berätta, överleva, inte drukna: Antirasism, dekolonisering och migration i svensk teater*, Haglund, Styrke & Wiklund, *Antologi för en flerspråkig scenkonst*, Johanssons pelargoner & dans, 2020.

Lärare Rebecca Brinch

Fredag 31 januari kl. 9.00-9.45 (grupp 1-3) kl. 10.00-10.45 (grupp 4-6)

Utställning *Teaterkungen* på Livrustkammaren. Guidad visning.

Slottet, Slottsbacken 3, Gamla stan.

<https://livrustkammaren.se/museet-om-sveriges-kungliga-historia/utställningar/teaterkungen/>

Fredag 31 januari kl. 13.00-15.00 sal 119

Teaterkungen, Modern regi och institutionsteatrar

Läses: *Teater i Sverige* s.107-160, Lovisa Näslund "Teaterkungen och skådespelarrepubliken.

Anställningsförhållanden i Stockholm, 16-192" s. 75-89, Rikard Hoogland "Attacken på Albert Ranfts teaterimperium. Fältstrider inom svensk teater 1921", s. 243-269.

Referenslitteratur: *Ny svensk teaterhistoria* del 3, s. 13-140 och 163-249.

Onsdag 5 februari 9.00-16.00 sal 119

Gruppredovisning enligt separat schema.

Fredag 7 februari kl. 13.00-15.00 sal 144
Suzanne Ostens teaterarbete

Läses: Tiina Rosenberg, "Klädd i kön: kjolroller och byxroller", *Teater i Sverige*, s. 49–63, Christina Svens, "Kvinnokulturell utforskning", *Regi med feministiska förtecken: Suzanne Osten på teatern*, s. 142-164, Jane Bowles, *I lusthuset* (Athena) Leif Zern och Karin Helander, "Det ska åska och blixtra kring vår teater": *Stockholms stadsteater 1960-2010* (urval Athena)

Referenslitteratur: Tiina Rosenberg *Byxbegär* (Göteborg: Anamma, 2000)

Lärare Christina Svens

Måndag 10 februari kl. 13.00-15.00 sal 119

Amatörteater för och nu?

Läses: information kommer senare.

Lärare Julia Stina Skoglund

Onsdagen 12 februari kl. 13.00-16.00 sal 119

Teater utanför institutioner, experiment, alternativa och "fria" grupper.

Läses: "Spelets kultur - ett 60-tal i rörelse" i *Teater i Sverige* s. 199-209, *Teater i Sverige III*: Forser, Tomas, "Barn av sin tid" s. 452-467 (Athena), "en enda lång kulturrevolution för tornedalingarna. "Ett samtal om Tornedalsteatern med Erling Fredriksson". i *Berätta, överleva, inte drunkna*, s. 84-94.

Lärare Rikard Hoogland

Onsdag 19 februari senast kl. 18.00 Tentainlämning via Athena.

Kurslitteratur Teater i Sverige

Huvudböcker:

Hammergren, Lena m.fl. *Teater i Sverige*, Hedemora: Gidlunds, 2004.

Berätta, överleva, inte drunkna, Rebecca Brinch m.fl. (red.) Stockholm: Atlas, 2022.

I avantgardet skugga. Brytpunkter och kontinuitet i svensk teater kring 1900, red. Rikard Hoogland, Göteborg: LIR.skrifter, 2019. (e-bok) <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/59808> .

Artiklar (Athena) och länkade källor:

Bowles, Jane, *I lusthuset* (Athena)

Forser, Tomas, "Barn av sin tid" *Ny svensk teaterhistoria* III, s. 452-467

Hoogland, Rikard, "Teaterpubliken i svensk kulturpolitik", *Peripeti* 12 (2009) (Athena)

Leffler, Ann-Sofie, *Sanna kvinnor*

<https://litteraturbanken.se/f%C3%B6rfattare/LefflerAC/titlar/SannaKvinnor/sida/I/etext>

Bengt Jacobsson, "Stabilitet och förändring – kulturpolitikens kringelkrokar under fyra decenier", *Kampen om kulturen. Idéer och förändring på det kulturpolitiska fältet*, red. Jenny Svensson & Klara Tomson, Lund: Studentlitteratur, 2016, s. 49-63 (Athena).

Nordmark, Dag & Claes Rosenqvist "Historien som kom bort", *Att resa var nödvändigt. Om äldre svensk landsortsteater*, red. Claes Rosenqvist & Dag Nordmark (Gideå: Vildros, 1990) (Athena)

Svens, Christina, "Kvinnokulturell utforskning", *Regi med feministiska förtecken: Suzanne Osten på teatern*, s. 142-164, Jane Bowles, *I lusthuset* (Athena)

Zern, Leif och Karin Helander, "Det ska åska och blixtra kring vår teater": *Stockholms stadsteater 1960-2010* (urval Athena)

Referenslitteratur Teater i Sverige

(för examinationsuppgiften skall minst 350 sidor av den föreslagna litteraturen väljas)

Att resa var nödvändigt: äldre svensk landsortsteater, red: Claes Rosenqvist & Dag Nordmark (Gideå: Vildros, 1990).

Dansare, konstnärer, älskare: Ballets Suédois 1920-1925. Red. Erik Mattsson (Stockholm: Arvinius + Orfeus Publishing, 2020).

Hammergren, Lena, *Form och mening i dansen: En studie av stilbegreppet med en komparativ analys av Mary Wigmans och Birgit Åkessons solodanser* (diss: Stockholm, 1991)

Hammergren, Lena, *Ballerinor och barfotadansöser : svensk och internationell danskultur runt 1900* (Stockholm: Carlsson, 2002)

Helander, Karin & Zern, Leif, *Det skall åska och blixtra kring vår teater: Stockholms stadsteater 1960-2010* (Stockholm: Bonniers, 2010)

Helander, Karin, *Från sagospel till barntagedi. Pedagogik, förströelse och konst i 1900-talets svenska barnteater* (Stockholm: Carlssons, 1998)

Helander, Karin, *Teaterns korsväg : Bengt Ekerot och 1950-talet* (Stockholm: Carlssons, 2003)

Helander, Karin, *Ämne: Scenisk gestaltning – Skådespelarna Stina Ekblad och Krister Henriksson som professorer* (Stockholm: Carlssons, 2009)

Hoogland, Rikard, *Spelet om teaterpolitiken. Det svenska regionteatersystemet. Från statligt initiativ till lokal realitet*, diss. (Stockholm: Teatertidningens förlag, 2005)

Hoogland, Rikard, "The Rise and Fall of a Theater King: Albert Ranft and the Commercialization of the Swedish Theater Field between the 1890s and 1920s", *Urban popular culture and entertainment: Experiences from Northern, East-Central, and Southern Europe, 1870s–1930s* (New York: Routledge 2022).

Hoogland, Rikard, "The Valuation of Popular Theatre Performances The Forgotten Success Story of Ljungby horn", *Nordic Theatre Studies* 29:2 (2017).

Loman, Rikard: *Funkisregi: Ingmar Bergman & Malmö stadsteater 1952-1958* (Malmö: Kira förlag, 2022)

Nordin Hennel, Ingeborg, *Mod och försakelse : livs- och yrkesbetingelser för Konglig Theaterns skådespelerskor 1813-1863* (Stockholm: Gidlunds, 1997)

Johansson, Birgitta, *Befrielsen är nära. Feminism och teaterpraktik i Margareta Garpes och Suzanne Ostens 1970-talsteater*, diss. Göteborg (Stockholm/Stehag: Symposion 2006)

Ny svensk teaterhistoria, band 1, Teater före 1800, red. Sven Åke Heed (Möklinta: Gidlunds förlag, 2007)

Ny svensk teaterhistoria, band 2, 1800-talets teater, red. Ulla-Britta Lagerroth & Ingeborg Nordin Hennel (Möklinta: Gidlunds förlag 2007)

Ny svensk teaterhistoria, band 3, 1900-talets teater, red. Tomas Forser & Sven Åke Heed (Möklinta: Gidlunds förlag, 2007)

Nylén, Leif, *Den öppna konsten. Happenings, instrumental teater, konkret poesi och andra gränsöverskridningar i det svenska 60-talet* (Stockholm: Sveriges allmänna konstförening, 1998)

Näslund, Erik, *Birgit Cullbergs Fröken Julie : en svensk balettklassiker* (Stockholm: Stuts, 1995)

Operavärldar från Monteverdi till Gershwin, red Torsten Pettersson (Stockholm: Atlantis, 2006)

Palmstierna-Weiss, Gunilla, *Minnets spelplats*, Stockholm: Bonniers 2013

Ringby, Per, *Avantgardeteater och modernitet : Pistolteatern och det svenska teaterlivet från 1950-tal till 60-tal*, Gideå: Vildros 1995

Rosen, Astrid von, *Knut Ströms scenografi och bildvärld : visualisering i tid och rum* (Göteborg: Göteborgs universitet, 2010).

Rosenberg, Tiina, *Besvärliga människor. Kommunikation till varje pris! Teatersamtal med Suzanne Osten*, Stockholm: Atlas 2004

Rosenberg, Tiina, *Ilka, hopp och solidaritet. Med feministisk scenkonst in i framtiden* (Stockholm: Atlas, 2012)

Rosenberg, Tiina, *Mästerregissören: När Ludvig Josephson tog Europa till Sverige* (Stockholm: Bokförlaget Atlantis, 2017)

Rosenberg, Tiina, *HBQ spelar roll: mellan garderob och kanon* (Stockholm: Leopard förlag, 2018)

Rosenqvist, Claes: *Mittsvenska scener. Härnösand, Sundsvall och det sena 1800-talets landsortsteater*, (Johan Nordlander-sällskapet: Umeå, 1998)

Sauter, Sylvia & Willmar, *Teater på jiddish i Sverige och i världen* (Möklinta: Gidlunds, 2023)

Sauter, Willmar & Wiles, David, *The Theatre of Drottningholm – Then and Now* (Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis, 2014)

Scenljus : Porträtt av sex Stockholmsteatrar, red. Ingvar von Malmberg (Stockholm: Stockholmia förlag, 2002)

Shakespeares Shylock och antisemitismen, andra upplagan, red. Yael Feiler, Willmar Sauter (Stockholm: STUTS, 2010)

Svens, Christina, *Regi med feministiska förtecken : Suzanne Osten på teatern*, diss. Umeå (Hedemora: Gidlunds, 2002)

Svens, Christina, *"Främlingen" på scenen. Kurdisk-svenska skådespelare gestaltar identitet* (Möklinta: Gidlunds 2015)

Svenska teaterhändelser 1946-1996, red. Lena Hammergren, Karin Helander & Willmar Sauter (Stockholm: Natur och Kultur, 1996)

Är de här för att stanna nu? Teaterarvets akilleshäl, red. Åsa Sarachu (Stockholm: Rosenlarv förlag, 2010)